

Názov projektu: Podpora rozvoja OZE s ohľadom na ľudí a ochranu prírody

Obsah: Pilotný proces zameraný na aktualizáciu kritérií hodnotenia vplyvov a vhodnosti lokalít pre umiestnenie veternej energie. Proces spája expertov a expertky zo štátnej správy, samosprávy, súkromného sektoru a mimovládnych organizácií a je replikovateľný na ďalšie typy OZE.

Zodpovedná organizácia: Klima Fokus, Člen Klimatickej koalície

Partneri: Klimatická koalícia, PDCS

Trvanie: február - december 2023

Slovensko v podiele OZE, ktorý dlhodobo stagnuje okolo 17 %, patrí medzi najmenej ambiciózne krajiny v EÚ. Takmer všetky [európske vlády urýchlili rozvoj OZE](#) v reakcii na pandémiu COVID-19, plynovú krízu a ruskú agresiu. Slovensko váha – neplníme ani len nedostatočný záväzok, ktorý sme si určili v Integrovanom národnom energetickom a klimatickom pláne (INEKP, angl. NECP), pričom aktuálne je tento záväzok významne vyšší vďaka dohodnutej legislatíve EÚ v balíku Fit for 55. Príležitosťou na zmenu je aktualizácia INEKP a podpora v rámci Plánu obnovy a odolnosti. Rozvoj solárnej a veternej energie prinesie úžitok aj občanom v podobe zníženia účtov [za elektrinu až o 29 %](#).

Je nevyhnutné **určiť kritériá pre umiestnenie nových veterných parkov a zjednodušiť a sprehľadniť povoloňacie procesy** pre ich výstavbu. Zároveň ale musíme zabezpečiť, aby sa **neoslabovali ustanovenia na ochranu prírody a rešpektovali iné záujmy chránené zákonom** reprezentované najmä samosprávami a občianskymi organizáciami. Kritériá pre rozvoj OZE musia vzniknúť v súčinnosti expertov a expertiek z rôznych oblastí a rešpektovať environmentálne predpisy Slovenska aj Európskej únie. Iný prístup môže naopak rozvoj OZE spomaliť. Inšpiratívnym príkladom je [participatívny proces rozvoja VE v Burgenlande](#), vďaka ktorému je rozvoj veternej energie rýchly a bezkonfliktný.

Kritériá pre veternú energiu na Slovensku čiastočne určuje smernica MŽP SR z roku 2010. Bola prijatá v čase, keď na Slovensku boli minimálne skúsenosti s výstavbou veterných elektrární alebo parkov. Za posledných 13 rokov sa technologický pokrok v odvetví významne posunul, prehĺbili sa poznatky o využívaní veternej energie a jej vplyvoch na životné prostredie. Tento vývoj musí byť zohľadnený pri navrhovaní a povoľovaní projektov, a to tak zo strany developerov, ako aj zo strany štátnych orgánov.

Ciele projektu

1. Zrýchlenie a zvýšenie predvídateľnosti povoľovania
2. Predchádzanie konfliktom súvisiacim s umiestnením veterných inštalácií, identifikácia území mimo konfliktu s:
 - a. ochranou prírody, chránených oblastí a migračných trás vtáctva
 - b. záujmami samospráv
 - c. inými zákonom chránenými záujmami
3. Zjednodušenie a prehľadnosť pri určení vhodných a nevhodných území pre projekty veternej energetiky
4. Stanovenie jasných kritérií hodnotenia - šetrenie úradníckych kapacít, projektovej dokumentácie a celkových kapacít predkladateľa projektu (časových, ľudských a finančných)

Návrh výstupu projektu: Nová aktualizovaná [Smernica Ministerstva Životného prostredia Slovenskej republiky, ktorou sa ustanovujú Štandardy a limity pre umiestňovanie veterných elektrární a veterných parkov na území Slovenskej republiky.](#)

Smernica bude obsahovať participatívne určené kritériá:

- hodnotenia vplyvov veternej energie na Životné prostredie,
- vhodnosti lokality pre umiestnenie veterných parkov (pre výber 2 pilotných „go to“ oblastí).

Kritériá budú využité/aplikované:

- v povoľovacom procese
- pri umiestnení veterných parkov, v tzv. „go to“ zónach
- pri vyčlenení „no-go“ zón
- pri výbere 2 pilotných oblastí (z cca 10 lokalít s technickými možnosťami na výstavbu VE, ktoré identifikuje MH SR)

Návrh dizajnu participatívneho procesu: Úrovne a zainteresované strany

úroveň	úloha	zloženie
Riadiaci výbor	Formalizovanie, schválenie výstupu na záver procesu	Ministerstvo Životného prostredia SR
		Ministerstvo hospodárstva SR
		Úrad splnomocnenca vlády pre občiansku spoločnosť - splnomocnenec
		NIKA – pre súlad s kapitolou REPowerEU / NPOO
		Zastúpenie Európskej komisie v SR
		Nominovaná osoba za projekt – Klimatická koalícia
Pracovná skupina zainteresovaných strán (PS)	Dodanie vstupov pre: - definovanie bariér v rozvoji VE, - kritériá hodnotenia vplyvov, - kritériá pre umiestňovanie VE Pripomienkovanie textu zhotoveného redakčným tímom	1) Štátna správa:
		MŽP SR - EIA
		MŽP SR - EÚ
		MŽP SR - Ochrana prírody
		MŽP SR - SAŽP
		MŽP SR - Plán obnovy (súlad s REPowerEU)
		MH SR - nominovaný zástupca/kyňa pre OZE
		MPRV SR - nominovaný zástupca/kyňa
		2) Súkromný sektor
		3) Mimovládne organizácie venujúce sa najmä ochrane prírody a Životného prostredia
		4) Samosprávy
		5) Veda, výskum
Redakčný tím	Spracovávanie textu počas celého procesu až po finálne znenie	Zamestnanci/kyne ministerstva Životného prostredia a nominant/ka za projekt

Cestovná mapa projektu – trvanie do decembra 2023

jún	Zostavenie a zasadnutie PS zainteresovaných strán
míľnik 1	Zostavenie pracovnej skupiny zainteresovaných strán, prijatie vstupov
júl - august	Písomné zapracovanie prvých vstupov
september	2x zasadnutie PS zainteresovaných strán
míľnik 2	Prvý návrh základných kritérií, stanovené trecie plochy a konfliktné body
október - november	4x zasadnutie PS zainteresovaných strán 2x zasadnutie redakčného tímu - finalizácia textu
míľnik 3	Finálne znenie kritérií hodnotenia vplyvov veternej energie na životné prostredie a kritérií vhodnosti lokalít pre umiestnenie veterných parkov – pre aktualizáciu smernice a výber 2 pilotných „go to“ oblastí
december	1x riadiaci výbor - prezentácia, schválenie
záver	Míľnik 4: Finalizácia výstupov, prijatie kritérií

Spolupráca a aktivity (stav k 9. 6. 2022)

Komunikácia o projekte prebieha od augusta 2022, súbežne s plánovanou reformou EIA a s tvorbou kapitoly REPowerEU, ku ktorej sme zaslali pripomienky vychádzajúce z projektu.

- **Ministerstvo životného prostredia SR** - na stretnutí v apríli 2023, za účasti vtedajšieho ŠT p. Kiču a generálnych riaditeľov: p. Seifertová, p. Fischerová, p. Havlíček, vz. GR p. Škultéty, vz. p. Maňka, sme predstavili profesionálne vedený participatívny proces. MŽP SR uvítalo náš návrh, ktorý povedie k praktickým výsledkom a kapacitne čo najmenej zaťaží ministerstvo a predbežne súhlasilo so spoluprácou.
- **Únia miest Slovenska** - prebehla výmena nápadov na online stretnutí so zástupcami a zástupkyňami ÚMS aj jednotlivých miest. V marci sme sa spoločne zúčastnili podujatia na Zastúpení EK v SR „REPowerEU: Support for Social Services and Renewables in Slovakia“. Poradca ÚMS pre energetiku zdieľal s nami návrhy s popisom aktuálnych bariér rozvoja VE na Slovensku, ktoré by mali byť predmetom rokovaní.
- **Mimovládne organizácie** - prebieha kontinuálna výmena informácií v klimatickom hnutí a cieleňé oslovenie organizácií zameraných na ochranu prírody a biodiverzity. Na online stretnutí v máji sme predstavili projekt a zozbierali základné podnety a súvisiace vstupy.
- **OZE biznis** - prebieha kontinuálna výmena informácií s asociáciou SAPI a zber podnetov. Nadväzujeme kontakty s ďalšími partnermi v tejto oblasti.

Pre viac informácií kontaktujte:

Liliana Rástocká, +421 904 798 870, liliana.rastocka@gmail.com

Dana Mareková, +421 908 524 246, dana.marekova@gmail.com